

Junior Achievement Latvija
Programmas un praktiskās mācību metodes
Skolēnu mācību uzņēmumu(SMU) gadatirgus

NOLIKUMS
2016./2017.mācību gadam

1. SMU programmas vispārīgie Noteikumi

SMU programma	<p>Skolēnu mācību uzņēmums (SMU) ir skolēnu veidots un vadīts mācību uzņēmums, kura darbībai piemīt izglītojošs raksturs. SMU mācību nolūkos pilda īsta uzņēmuma funkcijas un darbojas reālā vidē – skolēni ražo un pārdod preces vai pakalpojumus. Skolēnu mācību uzņēmumiem nav juridiska statusa – tos Latvijā pārstāv tikai Junior Achievement Latvija, kura ir Junior Achievement Worldwide programmu licences īpašniece. Šī licence ietver arī Skolēnu mācību uzņēmumu programmu.</p> <p>SMU konsultē un atbalsta SMU konsultanti. Darbojoties šajā mācību programmā, skolēni iepazīstas un izpēta uzņēmējdarbības vadības pasauli un apgūst pilnīgi visu uzņēmējdarbības ciklu, sākot no idejas radīšanas, līdz tās īstenošanai. SMU darbojas no 4 līdz 12 mēnešiem mācību gada laikā. Optimālais darbības laiks 9 mēneši.</p> <p>Skolēnu mācību uzņēmumu gadatirgi ir SMU programmas praktiskā platforma, kurā jaunieši var apgūt uzņēmējspēju kompetences saistībā ar reālo vidi. SMU gadatirgi ir SMU mācību metodes praktiskā sastāvdaļa un notiek stingrā SMU konsultantu un JA Latvija kontrolē. Skolēnu mācību uzņēmumam savā darbības laikā ir jāpiedalās vismaz 3 skolēnu mācību uzņēmumu gadatirgos(vai skolas, pilsētas, reģiona vai valsts mērogā). Izmantojot Skolēnu mācību uzņēmumu (SMU, skolēnu mācību firmu, mācību uzņēmumu, minikompāniju un līdzīgus nosaukumus) atsaukties un saskaņot visas darbības ar <i>Junior Achievement Latvija</i>.</p>
SMU gadatirgus mērķis	Uzņēmējspēju, t.sk. prezentācijas un pārdošanas prasmes attīstīšana jauniešiem, kas piedāvā iespējas praktiski realizēt sava SMU produkciju, pielieto mārketinga zināšanas praksē.
SMU gadatirgus dalībnieki	JA Latvija vispārējās, tehniskās, profesionālās, valsts un privāto skolu skolēni un audzēkņi. SMU gadatirgū piedalītās 4.-12.klašu skolēni un profesionālo mācību iestāžu audzēkņi ar 2 – 5 dalībniekiem (pamatsastāvā), bet ne vairāk kā 3 dalībnieki gadatirgus standā. SMU ar vienu dalībnieku gadatirgū nepiedalās.
SMU gadatirgus norise	<ol style="list-style-type: none"> Gadatirgos var piedalīties ikviens reģistrēts SMU(reģistrācija www.jal.lv, uz gadatirgu līdzī ņemot SMU Reģistrācijas Aplieciņu), parakstot un ievērojot SMU gadatirgus Noteikumus(SMU piesakoties uz konkrēto gadatirgu, ar Noteikumiem var iepazīties pirms gadatirgus norises). Gadatirgos SMU piedāvā tirdzniecības vietu ar stendu(galdu) noteiktā platībā, kura norādīta katra gadatirgus tehniskajā aprakstā. Citas tehniskās lietas saskaņo ar konkrētā gadatirgus organizatoru. Gadatirgos skolēni iejūtas tirgotāju lomā un piedalās stratēģisku lēmumu pieņemšanā, pārdodot savu saražoto produkciju vai pakalpojumus. Stenda un produkcijas noformējums, korporatīvais tēls ir atbilstošs JA Latvija standartiem Norēķini ar klientiem tiek veikti ar naudu un kā attaisnojošo dokumentu izmanto JA Latvija kvītis, kuras izsniedz katram pircējam.
SMU gadatirgus norises vietas un laiki	SMU gadatirgi notiek skolās, reģionu pilsētās un ciemos, republikas pilsētās, Eiropā. Par norises vietām JA Latvija paziņo kalendārā un aktualitātēs www.jal.lv , savukārt SMU gadatirgus organizatori iesūta pieteikumus - informāciju JA Latvija vismaz 5 dienas pirms SMU gadatirgus norises laika. SMU gadatirgu var rīkot no oktobra, mācību gadā līdz jūnijam, mācību gadā.

2. SMU gadatirgus darbības principi

SMU gadatirgus darbības jomas un veidi	<p>Gadatirgū var izvēlēties piedalīties ar dažādu darbības jomu saistīti SMU: ar ražošanu, ar tirdzniecību un/vai pakalpojumu sniegšanu.</p> <p>Aizliegts piedalīties SMU, kas nodarbojas ar:</p> <ul style="list-style-type: none"> zivsaimniecību un akvakultūru; ieroču un munīcijas ražošanu un tirdzniecību; tabakas izstrādājumus, alu un alkoholiskos dzērienus ražošanu un tirdzniecību; azartspēlēm un derībām; apdrošināšanu, finanšu starpniecību un bankas pakalpojumiem; operācijām ar nekustamo īpašumu; kā arī preču/pakalpojumu pārpirkšanu, bez pievienotās vērtības radīšanas šajā procesā. <p>Ar pārtikas produktu un lauksaimniecības izstrādājumu ražošanu un tirdzniecību atļauts piedalīties vispārējo un profesionālo izglītības iestāžu SMU, kuru darbību apstiprina PVD atļaujas un skolas specifika.</p>
SMU gadatirgu veidi	<p>Skolas mēroga gadatirgi notiek vadoties no skolas mācību gada aktivitāšu kalendārā.</p> <p>Reģionālie gadatirgi SMU programmas darbības laikā:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ziemassvētku gadatirgi Rīgā, reģionos, skolās – novembris, decembris; Valentīndienas vai Pavasara gadatirgi Rīgā, reģionos, skolās-februāris, marts; Lieldienu gadatirgi Rīgā, reģionos, marts, aprīlis. <p>Valsts mēroga gadatirgi SMU programmas darbības laikā:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Vislatvijas Ziemassvētku gadatirgus, decembrī, mācību gadā; • Vislatvijas pavasara gadatirgus, martā, mācību gadā. <p>Dalības iespējas izstādēs - gadatirgos, sadarbībā ar JA Latvia partneriem (Reģionālajās uzņēmēju un jauno uzņēmēju dienās, Starptautiskajā SMU festivālā un gadatirgos u.c.).</p>
SMU gadatirgu rīkotāju atbildība	<p>Gadatirgus vada JA Latvia sadarbībā ar SMU konsultantiem/mentoriem, JA Latvia sadarbības skolu skolotājiem, kā arī ar novadu, pašvaldību par uzņēmējdarbību atbildīgiem darbiniekiem.</p> <p>Katrā skolas, pilsētas, novada, reģionāla, valsts mēroga un starptautiska mēroga gadatirgū darbojas žūrijas komisija un labākais SMU iegūst Diplomus dažādās nominācijās.</p> <p>Par katru plānoto SMU gadatirgu ir jāinformē JA Latvia kā Junior Achievement Worldwide programmu licences īpašnieks.</p> <p>Pieteikt SMU gadatirgus rīkošanu var elektroniski aizpildot PIETEIKUMA FORMU.</p> <p>Par SMU gadatirgiem, par kuru norisi nav oficiāli pieteiktas informācijas, JA Latvia neatbild, bet atbild organizatori ievērojot LR likumdošanas prasības.</p>

3. SMU gadatirgus dalībnieku izvērtēšana

Žūrijas komisijas izveide un darbība	<p>Organizējot SMU gadatirgu, par žūrijas komisijas izveidošanu, instruēšanu un atbalstu SMU gadatirgus laikā ir atbildīgs SMU gadatirgus organizators konkrētajā skolā, novadā, pilsētā. Par Valsts līmeņa SMU gadatirgus žūriju atbild JA Latvia.</p> <p>Žūrijas komisijas locekļi vērtē SMU pēc noteiktiem kritērijiem.</p> <p>Žūrijas komisijā var piedalīties Valsts un pašvaldības iestāžu un organizāciju vadītāji, atbildīgie speciālisti, uzņēmēji, uzņēmumu vadītāji vai to galvenie speciālisti, kā arī JA Latviju programmu atbalstītāji. Žūrijas komisijas locekļi var nominēt ar specbalvām savus SMU favorītus vai izvēlēties jau no esošajām nominācijām savam darbības profilam atbilstošāko un pasniegt SMU balvu dotajā nominācijā.</p> <p>Žūrijas komisijas locekļu skaits ir atkarīgs no gadatirgus lieluma, bet ne mazāks par 3 dalībniekiem komisijā. Organizators žūrijas komisijas lēmumu fiksē protokolā.</p>
Pamata nominācijas	Kritēriji – vērtējumu veic konkrētajā gadatirgū par piedāvāto SMU produktu vai pakalpojumu, ņemot vērā konkrētā tirgus klientus.
Sociāli atbildīgs SMU	<ul style="list-style-type: none"> • Biznesa risinājums sociālajām problēmām, veicina sabiedrības labklājību. • SMU darbība motivēta sniegt sociālu labumu kādai sabiedrības daļai. • Tiek nepārprotami redzama misija vai mērķis, kas dod sociālu labumu.
Labākais stends	<ul style="list-style-type: none"> • Stenda dizains, vizuāli un funkcionāli saistošs. • Pieejami SMU un produkta reklāmas materiāli. • Reklāma pamanāma, saistoša, nozīmīga konkrētam produktam. • Veiksmīgs korporatīvais tēls, kas atbilst produkta mērķauditorijai.
Inovātīva biznesa ideja	<ul style="list-style-type: none"> • Produkts atšķiras no konkurentu produktiem, veikts uzlabojums produktam. • Inovatīvs produkta dizains un/vai iepakojums. • Inovatīvs produkta pielietojums/izmantošanas veids.
Labākā pārdošanas komanda	<ul style="list-style-type: none"> • Komandas gars. • Radošs un atraktīvs pārdošanas veids. • Pieejami citi apliecinājumi un sertifikāti, atsauksmes par SMU.
Videi draudzīgs produkts	<ul style="list-style-type: none"> • Precei izmantots materiāls, kas bioloģiski sadalās. • Preces iesaiņojumam izmantots tikai otreizēji pārstrādāts papīrs un kartons.
Izvēles nominācijas	Kritēriji
Komerčiālākais uzņēmums	<p>Pārdošana ir komerciāla darbība, kas saistīta ar produkta nodošanu no pārdevēja pircējam pret samaksu pēc abu pušu vienošanās par cenu un citiem produkta piegādes nosacījumiem. Pārdošanas procedūra, tās sarežģītība un citi aspekti ir atkarīgi no konkrētā produkta specifiskajām īpašībām. <u>Nomināciju komerciālākais uzņēmums saņem SMU, kurš ir pārdevis skaita un vērtības ziņā vislielāko produktu daudzumu. Komerčiālākais produkts ir pircēju pieprasītākais produkts konkrētajā gadatirgū.</u></p> <p>Vērtēšanas kritēriji</p> <p><i>Cenu salīdzināšanas iespējas, informācija par tirgotāju(ražotāju)</i>, - patērētāja iespēju pieņemt uz informāciju balstītu lēmumu un kā rezultātā patērētājs var pieņemt tādu lēmumu par rīcību saistībā ar darījumu, kādu citādi nebūtu pieņēmis.</p>
Uz zināšanām balstīts produkts/ pakalpojums	Uz zināšanām balstīts produkts jeb tādu produktu piedāvāšana un preču ražošana vai pakalpojuma sniegšana, kuru radīšanā ir nepieciešamas inovācijas un par galveno priekšnosacījumu kļūst cilvēku zināšanas. Lai veidotu uz zināšanām balstītu produktu, vajag ne tikai izgudrot, bet arī investēt savas zināšanas produkta pārdošanā.
Labākā dāvana (Ziemassvētku gadatirgū)	<ul style="list-style-type: none"> • Prece ietver sevi skaistumu, praktiskumu un mūsdienīgu funkcionalitāti. • Preces galvenie kritēriji – kvalitāte, atbildība, profesionālisms.
Citas nominācijas	Nominācijai atbilstoši kritēriji
Kontakti	SMU programmas projektu vadītāja Laura Teivāne ; e-pasts: laura@jal.lv